

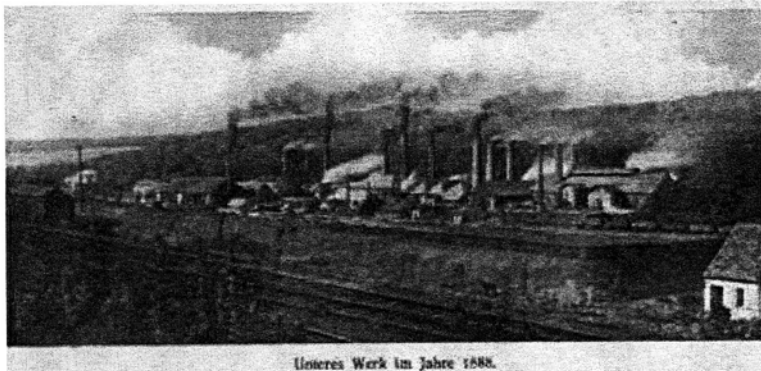
## Geschiedenis van de metaalindustrie in Luxemburg, deel 1

(Jacqueline Birnie; uit: *Perfinpost* 89, mei 2009)

In dit artikel wil ik proberen een stuk geschiedenis van bedrijven in de metaalindustrie te beschrijven aan de hand van de verschillende perfins van Luxemburg. Van Luxemburg zijn 35 verschillende perfins bekend waarvan maar liefst 11 perfins direct of indirect te maken hebben met deze branche: A.D., AM, AR BE D ES CH, D.L., Ha (2 varianten), NIZI, S.D., WE en de monogrammen CL en SO.

Het merendeel van deze bedrijven is eigenlijk in twee grote groepen te verdelen. De eerste groep bedrijven gaat uiteindelijk deel uitmaken van Hadir. Dit is een afkorting van de Franstalige naam van het concern: Hauts-Fourneaux et Aciéries de Differdange, St. Ingbert, Rumelange S.A. De perfins die door dit bedrijf zijn gebruikt: Ha type 1, gebruiksperiode 1911-1940, en Ha type 2, gebruiksperiode 1919-1920. De tweede groep bedrijven, ARBED, komt in deel 2 ter sprake.

De basis van de eerste groep gaat terug tot begin 18e eeuw als in St. Ingbert, nabij Saarbrücken, in 1733 de St. Ingberter Eisenwerke wordt opgericht. In 1872 volgt de oprichting van een ander bedrijf, de S.A. des Hauts-Fourneaux de Rumelange. In 1905 fuseren beide bedrijven en gaan ze verder onder de naam: S.A. des Hauts-Fourneaux et Ancières de Rumelange-St. Ingbert.



*Ansichtkaart van de hoogovens van St. Ingbert anno 1888*

In 1873 werd een derde firma opgericht, de Société de Mines et Haut-Fourneaux de Differdange. In 1896 ging dit bedrijf een samenwerkingsverband aan met het Duitse bedrijf Bochumer Zeche Dannenbaum A.G. In de periode 1896-1900 heeft dit samenwerkingsverband de bouw van de Differdange Usine tot stand gebracht. Bij de oprichting van de Deutsch-Luxemburgische Bergwerks- und Hütten A.G. in 1901 waren de Differdange Usine en de Bochumer Zeche de belangrijkste bedrijfsonderdelen. In Luxemburg heeft dit bedrijf gebruikt gemaakt van de perfin D.L., gebruiksperiode 1901-1930. In de loop van de jaren is ook een groot aantal Duitse bedrijven overgenomen. Dit is o.a. te zien aan de volgende drie Duitse perfins. DL en DL/B zijn beide gebruikt door de Deutsch-Luxemburgische Bergwerks- und Hütten A.G. in Bochum. De gebruiksperiode van de Duitse DL loopt van 1907 tot 1923 en van DL/B van 1920 tot 1926.



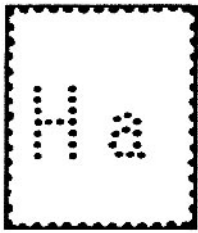
1. DU, 2 Gebruiksperiode van 1914 tot 1919.

In 1911 werd de eerder genoemde S.A. Hauts-Fourneaux et Aciéries de Rumelange-St. Ingbert overgenomen door Société de Mines et Hauts-Fourneaux de Differdange en werd de naam gewijzigd in Société des Hauts-Fourneaux et, Aciéries de Differdange-St. Ingbert-Rumelange. Dit verklaart de begindatum van de perfin Ha type 1, bekend vanaf 1911.

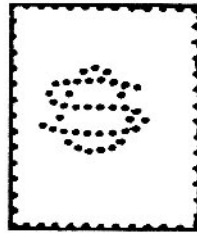


Na de eerste Wereldoorlog raakten de Duitsers de zeggenschap kwijt over de bedrijfsonderdelen van de Deutsch-Luxemburgische in Lotharingen en Luxemburg. In Luxemburg kwam Usine Differdange terecht in handen van Hadir. Het bewijs hiervoor is te zien op onderstaande brief uit 1920. Het ziet er dus naar uit dat men in 1920 ook daadwerkelijk gestopt is met het gebruik van deze perfin. (Mogelijk is de gebruiksperiode van perfin DL nog langer; er is nog één zegel met deze perfin bekend uit 1930.) Kort na de overname van Usine Differdange door Hadir komen we perfin Ha type 2 voor het eerst tegen; mogelijk heeft de perfin te maken met deze overgang. Helaas zullen we voor de oplossing van dit raadsel moeten wachten tot er een brief met deze perfin opduikt! Vanaf 1923 heeft Hadir Sogeco, bekend van de perfin SO-monogram, als verkooporganisatie voor haar producten gebruikt.

Sogeco staat voor Société Générale pour le Commerce de Produits Industrial S.A.en is een bedrijf dat voor meerdere staalbedrijven heeft gewerkt De perfin is in gebruik geweest van 1918 tot 1930.



Ha type 2



Sogeco



Als zelfstandige onderneming is Hadir blijven bestaan tot 1967. In dat jaar is het bedrijf overgenomen door ARBED. Daarover gaat deel 2.

Jacqueline Birnie